

Årsberetning 2025

Gausdal kommune

Sammendrag økonomi	3
Kommunestyrets justeringer av driftsbudsjettet i 2025.....	3
Avvik driftsregnskapet.....	4
Premisser og måloppnåelse	7
Internkontroll og etikk.....	10
Internkontroll	10
Etikk	13
Personal og organisasjon.....	14
Likestilling	14
Årsregnskap	14
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd	16
Vesentlige avvik i bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd	16
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd	18
Vesentlige avvik bevilgningsoversikt drift, § 5-4 andre ledd	18
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd	24
Vesentlige avvik bevilgningsoversikt investering § 5-5 første ledd	24
Økonomisk oversikt drift etter § 5-6.....	26
Økonomisk analyse.....	27
Netto driftsresultat.....	27
Lånegjeld	29
Fond.....	30
Likviditet	31
Interkommunalt samarbeid	33
Oppsummering økonomi	34

Sammendrag økonomi

Årsregnskapet for 2025 viste et mindreforbruk i driftsregnskapet på 25,8 mill. kr. Det ble gjennomført strykninger av bruk disposisjonsfond i driftsregnskapet med 25,8 mill. kr og årsregnskapet ble dermed avlagt i balanse.

Kommunestyrets justeringer av driftsbudsjettet i 2025.

Administrasjonen har rapportert til kommunestyret gjennom året og budsjettet har blitt justert i forbindelse med tertialrapporteringene. Det var ved rapporteringene per første og andre tertial samt i sak knyttet til stilling digitalisering. Det er laget en enkel oversikt som viser de justeringene som kommunestyret vedtok i disse sakene per planområde. Dette framgår av tabellen nedenfor (minusfortegn betyr økt inntekt eller redusert utgift).

Planområde	Tertial 1/25	Tertial 2/25	Andre saker	Sum
	Ksak 40/2025	Ksak 56/2025	Ksak 13/2025	
01 Administrative fellestjenester	-600*	-300	600	-300
02 Næring og miljø				
03 Skole		750		750
04 Barnehage		2690		2690
05 Kultur og fritid				
06 Teknisk drift				
07 Bygg/eiendom/areal		-400		-400
09 Barn og familie	-800	-750		-1550
10 Sosiale tjenester og sysselsetting				
11 Helse	4720*	6810		11530
12 Omsorg	400*	1500		1900
13 Generelle utgifter og inntekter	3822	-1340		2482
Sum planområdene:	7542	8950	600	17092
Rammetilskudd/skatteinntekt	-3976	-2640		-6616
Eiendomsskatt	800	500		1300
Rente- og avdragskompensasjon	-1300			-1300
Renter/avdrag	2200	1700		3900
Bruk/avsetning disposisjonsfond	-5260	-8510	-600	-14370
Sum	0	0	0	0

*) I saksframlegg til sak 40/2025 framgår det under kommentaren på planområde 1 Administrative fellestjenester at det foreslås tilleggsbevilget 0,6 mill. kr som følge av inngått avtale om IKOMM Security. I tabellen som viser avvik og det som foreslås budsjettjustert kommer dette beløpet korrekt fram som et negativt avvik. Når det gjelder beløp som foreslås tilleggsbevilget står det i stedet -0,6 mill. kr, her skulle det ha stått 0,6 mill. kr og det er det som ble lagt inn som budsjettjustering av administrasjonen. I grunnlaget for arbeid med budsjettjusteringene har dette blitt sett sammen med planområdene 11 Helse og 12 Omsorg. Dette ble ikke oppdaget før etter at regnskapet ble avlagt. Det opplyses derfor her hvordan dette har blitt lagt inn i budsjettet for 2025 og hva som er avvik mellom tabell inntatt i saksframlegget og det som er lagt inn i budsjettet:

Planområde (beløp i mill. kr)	Lagt inn justering	Står i saken	Avvik
1 Administrative fellestjenester	0,60	-0,60	1,20
11 Helse	4,57	4,72	-0,15
12 Omsorg	-0,66	0,40	-1,06
Sum disse planområdene		4,52	0

I forbindelse med rapporteringen per andre tertial ble vurderingene da gjort ut fra det som var det justerte budsjettet, og budsjettjusteringen der ble gjort i samsvar med det. Feilen antas derfor ikke å ha hatt en virkning for det samlede årsbudsjettet som sådan.

Her er lenker til kommunestyrets vedtak i disse tre sakene:

Tertial 1/2025, sak 40/2025: https://prod02.elementscloud.no/publikum/961381274_PROD-961381274/DmbMeeting/34

Tertial 2/2025, sak 56/2025: https://prod02.elementscloud.no/publikum/961381274_PROD-961381274/DmbMeeting/45

Februar 2025, sak 13/2025: https://prod02.elementscloud.no/publikum/961381274_PROD-961381274/DmbMeeting/23

I tabellene nedenfor vises en hovedoversikt knyttet til regnskapsresultatet for 2025 før foretatt strykning. Avvikene blir kommentert i tilknytning til regnskapsskjema bevilgningsoversikt drift og bevilgningsoversikt drift, fordelt.

Når det gjelder avvik i investeringsregnskapet, omtales dette i tilknytning til bevilgningsoversikt investering.

Avvik driftsregnskapet

Det ses her på avvik mellom avlagt regnskap og justert årsbudsjett. Alle tall er oppgitt i tusen kroner.

Årsberetning 2025

Generelle poster	Positivt avvik	Negativt avvik
Skatt		-2 421
Inntektsutjevningstilskudd	3 973	
Naturressursskatt	1 009	
Rammetilskudd	1	
Integreringstilskudd	4 306	
Avsetning til flyktningfond		-5 530
Eiendomsskatt		-16
Renter inkl. avsetning renter bundne fond	1 832	
Avdrag på lån		-124
Utbytte	1 870	
Rente- og avdragskompensasjon	37	
Overføring til investeringsregnskapet		-180
Bruk av budne fond, vedr. bade plass Follebu	180	
Sum	13 208	-8 272
Sum generelle poster	4 936	

De generelle utgiftene og inntektene hadde et samlet mindreforbruk på 4,4 mill. kr. Nærmere omtale av årsaker til avvik er inntatt i kapitlet "Bevilgningsoversikt drift".

Avvik som knytter seg til kommunens tjenester er gruppert i planområder. Avvikene per planområde framgår av tabellen nedenfor.

Planområdene	Positivt avvik	Negativt avvik
1 Administrative fellestjenester	707	
2 Næring og miljø	78	
3 Skole	1 651	
4 Barnehage		-828
5 Kultur og fritid	665	
6 Teknisk drift	2 463	

Årsberetning 2025

7 Bygg/eiendom/areal	7 868	
9 Barn og familie		-238
10 Sosiale tjenester og sysselsetting	620	
11 Helse		-4 329
12 Omsorg	10 364	
13 Generelle utgifter og inntekter	1 846	
Sum	26 261	-5 395
Sum avvik planområdene	20 866	
Sum avvik totalt	25 803	

Avvikene knytter seg til flere forhold, men hovedtrekkene knytter seg til høyere inntekter enn anslått og lavere utgiftsvekst i kommunens tjenester i årets siste måneder. Dette vil bli omtalt nærmere under kapitlet "Bevilgningsoversikt drift, fordelt".

Kommunens utgifter i 2025 til reparasjoner etter ekstremværet Hans i 2023

Kommunen har også i 2025 har utgifter til reparasjoner etter ekstremværet Hans i 2023. Det vil også påløpe utgifter i 2026 til dette arbeidet. I tabellen nedenfor framkommer utgifter og inntekter for årene 2023-2025 og totalt.

Tall i tusen kroner	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
Utgifter	5 367	12 909	3 557	21 833
Refusjoner/forsikringsutbetalinger			-457	-457
Tilskudd	-32 700	0		-32 700
Avsetning fond	28 862	0		28 862
Bruk av fond	0	-12 395	-3139	-15 534
Netto utgift	1 530	514	-39	2 004

Gjenstående fondsmidler knyttet til mottatt ekstraordinært skjønnstilskudd i 2023 utgjør per 31.12.2025 13,2 mill. kr.

Dersom det viser seg at mottatt tilskudd fra staten ikke blir brukt opp, vil overskytende beløp bli tilbakebetalt.

Kommunens utgifter og inntekter i 2025 knyttet til skadeflom september 2024

Kommunen ble også i 2024 rammet av skadeflom, denne gangen i september. Skadeflommen medførte omfattende skader i store deler av kommunen, men omfanget på den kommunale infrastrukturen var ikke så omfattende som etter ekstremværet Hans i 2024. Kommunen har rapportert på mottatt skjønnsmidler, og prosjektrengskapene er gjort opp i 2025-regnskapet.

Tall i tusen kroner	År 2024	År 2025	Totalt
Utgifter	3 242	4 139	7 381
Øremerka tilskudd - ekstraordinære skjønnsmidler	-3 657		-3 657
Ordinære skjønnsmidler	-1 123		-1 123
Avsetning fond	2 346		2 346
Bruk av fond		-2 346	-2 346
Netto utgift	808	1 792	2 600

Kommunen har mottatt betydelige beløp fra NVE knyttet til gjennomføring av krisetiltak i tilknytning til vassdrag i kommunen der det oppsto skader. Dette er omtalt i note 18-5 til årsregnskapet for 2025. Lenken er her: https://pub.framsikt.net/2025/gausdal/mr-202512-aarsregnskap_2025_gk#/generic/summary/573c8916-bf94-495b-bf63-a129e126c5bd-cn?scrollTo=t-127.

Premisser og måloppnåelse

Kommuneloven § 14-7 b og c krever at kommunen i årsberetningen skal redegjøre for avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene, virksomhetens måloppnåelse samt andre ikke-økonomiske forhold av vesentlig betydning.

Kommunestyret i Gausdal har vedtatt ulike mål for tjenesten for å svare opp satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel. Lenke til planen er her: <https://pub.framsikt.net/plan/gausdal/plan-kps2021/#/>. Handlings- og økonomiplanen konkretiserer mål gjennom prioriteringer og oppdrag. Disse målene som kommunestyret har vedtatt følges opp gjennom året og rapporteres på i kommunens tertialrapporter og ved årets slutt i kommunens årsmelding.

I årsberetningen skal det nevnes de premisser og mål der det foreligger vesentlige avvik. For 2025 har kommunen jobbet med alle hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel i henhold til plan, og det foreligger ikke vesentlige avvik i arbeidet med hovedmålene. Gausdal kommune har strukturert det slik at hovedmålene fra kommuneplanens samfunnsdel har mindre delmål eller oppdrag knyttet til seg. For enkelte av oppdragene som var planlagt utført er det vesentlige avvik. Disse nevnes derfor her:

Planområde	Status	Oppdrag
01 Administrative fellestjenester	Forsinket	Digitalisering, informasjonssikkerhet og personvern - strategi. De tre kommunene i Lillehammerregionen har i dag en felles regional digitaliseringsstrategi, som er utløpt. Avtalen mellom kommunene

		er imidlertid at den gjelder inntil en ny strategi er vedtatt. Arbeidet med en ny digitaliseringsstrategi ble startet opp høsten 2025, og skal fullføres i løpet av 1. kvartal 2026.
02 Næring og miljø	Forsinket	Beredskapsprosjekt. Beredskapsprosjektet er forsinket, men er i rute etter at det ved nyttår 2024/2025 ble planlagt for å gjennomføre det på en litt annen måte. Prosjektperioden er utvidet til å gjelde ut 2026, og det er gitt utsatt frist fra Statsforvalteren. Prosjektet er nå godt i gang.
03 Skole	Forsinket	Samarbeid arbeidsliv og skole, med mål om relevant og virkelighetsnær undervisning. Samarbeid arbeidsliv og skole er et innovasjonsprosjekt som har som mål å finne arenaer der arbeidsliv og skole kan samarbeide til felles nytte. I november ble det gjennomført en workshop, der det deltok arbeidsgivere fra kommunale og private virksomheter, skoleledere og pedagoger, samt representanter fra de ulike elevrådene. Her ble det jobbet frem konkrete forslag på samarbeidsprosjekter som det nå jobbes videre med. Noen av disse prosjektene blir klare til å gjennomføres første halvdel av 2026. Som en del av prosjektet har kommunen inngått et samarbeid med Ungt entreprenørskap. Ungt Entreprenørskap er en organisasjon som sammen med utdanningssystemet, arbeidslivet og andre aktører jobber for å utvikle barn og unges kreativitet, skaperglede og tro på seg selv. Prosjektet er en viktig del av arbeidet med å skape en skole med relevans for elevene, og der elevene opplever en meningsfull skolehverdag der det er mulig å oppleve mestring på flere måter enn i de tradisjonelle skolefagene.
07 Bygg/eiendom/areal	Forsinket	Utrede alternative energikilder på større kommunale bygg. I prosessen med rehabilitering av Follebutunet legges det opp til å installere en væske-vann varmepumpeløsning. Det er mottatt tilsagn om 2,08 mill. kr fra Husbankens energitilskuddsordning til dette tiltaket. Det foreligger også en uttalelse om energikilder og energikildebruk samt en anbefaling av tiltaket.
07 Bygg/eiendom/areal	Forsinket	Forebyggende flomtiltak. Kommunen har fortsatt ikke mottatt noen tilbakemelding fra NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) etter at konsesjonssøknaden på flomsikring av Dørja var ute på høring i fjor vinter. Status pr 202512 - NVE har signalisert at de kommer med en tilbakemelding på søknader i løpet av 2026.
07 Bygg/eiendom/areal	Forsinket	Utbygging veg, vann og avløp Steinslia næringsområde. Planlegging av VA (vann og avløp) pågår i forbindelse med områdeplanleggingen. Gjelder nytt industriområde, eksisterende næringsbygg og 10 private eiendommer. Vegbygging pågår i privat regi. Avklaringer rundt samordning av fysiske tiltak har tatt lengre

		<p>tid enn antatt, og er under planlegging. Fysiske tiltak frem til eiendomsgranse til nytt industriområde igangsettes så snart planlegging er fullført.</p>
07 Bygg/eiendom/areal	Forsinket	<p>Forberede utarbeidelse av kommunedelplan for klima- og energiplanlegging med tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og sikre mer effektiv energibruk. Det er avholdt møte med nabokommuner der status for klima- og energiplan har blitt tatt opp. Beslutning fra dette møtet: Det etableres en interkommunal, tverrfaglig arbeidsgruppe. Lillehammer leder første møtet i denne gruppen.</p>
12 Omsorg	Forsinket	<p>Digitalisering, helseteknologi. Vi benytter forskjellig type helse- og velferdsteknologi som f.eks. trygghetsalarmer koblet sammen med brannvarsling og døralarmer. Det er også muligheter for å utvide og koble på sensorer så pasienten selv kan foreta "helse- målinger" uten å reise til fastlegen. Dette kalles digital hjemmeoppfølging og er et prosjekt som vi deltar i sammen med flere i regionen.</p> <p>Medisindispensere har vi benyttet i flere år, og nå er vi i gang med å prøve ut en ny type som har både bilde og lyd. Helsepersonell kan da både se og snakke med pasienten når medisiner inntas. Ved å bruke medisindispensere, til de pasientene det passer for, øker vi den enkeltes mestring, selvbestemmelse og i tillegg er det mer effektiv benyttelse av helsepersonell. Ved årsskiftet hadde vi 11 medisindispensere i aktiv drift, for desember ga dette oss ca. 340 sparte besøk.</p> <p>Digitalt tilsyn (Room Mate) skal utvides på sykehjemmene, på grunn av forsinkelser i avtalen med leverandøren har dette tatt mye lengre tid enn forventet.</p> <p>Vi anskaffer nytt pasientvarslingssystem med tillegg av ulike velferdsteknologiske løsninger. Arbeidet med oppgradering av bygget og montering av helse- og velferdsteknologi er igangsatt på Follebutunet.</p>
12 Omsorg	Forsinket	<p>Forebygging og mestring - pårørendeavtaler. Målet med pårørendeavtalen er å ivareta pårørende, og bedre samhandlingen og dialogen mellom pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver og den kommunale helse- og omsorgstjenesten.</p> <p>Formålet med pårørendeavtaler er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opprette dialog mellom pårørende og helse og - omsorgstjenesten • ivareta den pårørendes behov for å bli sett og ivaretatt • sikre pårørendes eventuelle rett til informasjon, og til medvirkning sammen med pasienten eller brukeren • sikre nødvendig informasjonsutveksling mellom partene • avklare roller og forventninger

		<ul style="list-style-type: none">• legge til rette for et bedre og mer helhetlig tjenestetilbud, større forutsigbarhet og økt trygghet for pårørende og for pasient eller bruker. <p>Helsedirektoratet startet opp et nettverk for pilotkommuner, og vi er en av disse kommunene. Det var et Teams -møte i nettverket tidlig på året, og etter det har det ikke vært noe aktivitet i dette nasjonale pilotnettverket.</p> <p>Pårørendeavtaler er relevant for alle helseenhetene, og vi ser dette i sammenheng med Vegvalgutredningen høsten 2026.</p>
--	--	---

Det vises for øvrig til kommunens årsmelding for ytterligere detaljer.

Internkontroll og etikk

Internkontroll

I **kommuneloven** av 2019 står følgende om internkontroll

«§ 25-2.Rapportering til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og statlig tilsyn. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.»

Gausdal kommune har denne rapporteringen i årsberetningen, og i tillegg i tertialrapport 1 og 2 (om økonomi og aktivitet), som også behandles i kommunestyret.

Vi definerer internkontroll som systematiske tiltak som sikrer at virksomhetens aktiviteter

- planlegges
- organiseres
- utføres
- vedlikeholdes

i samsvar med krav i lov eller forskrift.

Kommunen arbeider etter mottoet **godt nok**, i og med at det må være en balanse mellom tjenesteyting og systemfokus/dokumentasjon (administrative oppgaver). Kommunen arbeider for å skape en kultur for fornying, forenkling og forbedring. Ledelse er viktig, og lederansvaret går også fram av lov og forskrift. Det handler om tilrettelegging, organisering, opplæring, gjennomføring og oppfølging.

Internkontrollen har fire fokusområder:

- Tjenesteytingen / kjerneoppgavene og støtteprosessene = innbyggerne
- Personalet, HMS (helse, miljø og sikkerhet) = medarbeiderne

- Samfunnssikkerhet og beredskap = verdiene i samfunnet
- Økonomi og finansforvaltning = økonomistyring

Dokumenter som må være på plass for å ha en sektorovergrepene internkontroll:

- Delegeringsreglement fra kommunestyret til kommunedirektøren
- Delegering fra kommunedirektøren
- Økonomireglementet/-håndboken
- Finansreglementet
- Anskaffelsesstrategi- og reglementet
- Arbeidsgiverstrategi med reglementer/maler osv. i personalhåndbok
- Etske retningslinjer
- System for lederstøtte og oppfølging
- Rutiner for varsling etter arbeidsmiljølov
- Rutiner som sikrer iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak
- Rutiner for systematisk avvikshåndtering
- Strategisk kompetansestyring
- Arkivplan
- Datasikkerhet, informasjonssikkerhet og personvern (GDPR) - håndbok og tilhørende rutiner
- Helse- miljø og sikkerhet
- Krisehåndtering og beredskap

Dokumentene er i hovedsak oppdatert, eller i prosess for å bli det.

Det er mange egenkontroll- og internkontrollaktiviteter i løpet av et år. Noen som gjelder tjenestene, er omtalt under hvert enkelt planområde.

Saker/tiltak - felles for Gausdal kommune – i 2025:

- I kommunestyret 20.02.2025:
 - årsmelding 2024 for rådet for eldre og personer med funksjonsnedsettelse (REF)
 - årsmelding 2024 for ungdomsrådet
 - årsrapport for frivilligsentralen
- I kommunestyret 20.03.2025: årsrapport 2024 for landbrukskontoret i Lillehammer-regionen.
- Endringer i selskapsavtalen for GLØR IK, i kommunestyret 24.04.2025.
- Rapportering i henhold til finans- og gjeldsreglementet, i kommunestyret 24.04.2025, 19.06.2025 og 27.11.2025
- Årsberetning, årsregnskap og årsmelding for 2024, i kommunestyret 15.05.2025.
- Overføring av ubenyttede investeringsmidler fra 2024-2025, i kommunestyret 15.05.2025.
- Kontrollutvalgets årsrapport for 2024, i kommunestyret 15.05.2025.
- Oppfølging av politiske vedtak per 01.03.2025, i kommunestyret 15.05.2025 og 27.11.2025
- Økonomi- og aktivitetsrapport 1 i kommunestyret 19.06.2025 og økonomi- og aktivitetsrapport 2 i kommunestyret 23.10.2025
- Eierskapsrapport 2025 ble behandlet i kommunestyret 11.09.2025.
- Kvalitetsutvikling/internkontroll – med aktuelle tema og prosesser innen både tjenester og arbeidsgiverfeltet – er på dagsorden i ledermøter og i møter med verneombud/tillitsvalgte. Inkludert oppdatering av prosedyrer og reglement. Faste tema i henhold til hovedavtale og hovedtariffavtale er lagt i et årshjul.
- Økonomistyring er tema i alle ledermøter

- Resultatoppfølgingsamtaler 3 ganger i året mellom kommunedirektøren og enhetsledere, med tema, tjenester, økonomi og ledelse.
- Planlegging og kvalitetssikring av prosesser med utskifting av IKT-system (ROS, kravspesifikasjoner/ anbudsmateriale/planlegging av implementering/opplæring mm.). Eksempel på pågående prosesser er: EPJ (pasientjournalssystem) og EPR (økonomi-, regnskap-, fakturering-, lønns-system).
- Vurdering av personvern- og informasjonssikkerhetshensyn i IKT-prosesser.
- Til alle ansatte: Informasjonskampanje om personvern og informasjonssikkerhet. Her er det i alt 10 deler, som sendes på e-post. Innbefatter filmer og plakater. Kampanjen gikk inn i første halvår i 2025.
- Kommunene får nye oppgaver/forventninger innen totalforsvaret, og vi er i gang med å se på hva det har å se på hva det har å si for sikkerhet- og beredskapsplanlegging og dokumenter.
- Bruk av ROS-skjema mv. i gjennomgang av aktuelle innsparingstiltak i prosessen økonomisk bærekraft 2025-2028.
- Gjennomgang av alle fakturaer fra IKOMM i forbindelse med ny avtale.

Statlige tilsyn

Det var et tilsyn desember 2025 i regi av statsforvalteren, som en del av et landsomfattende tilsyn. «Tidlig oppdagelse av forverret tilstand hos hjemmeboende eldre» var overskriften, og temaet i tilsynet var: Forverring hos hjemmeboende eldre blir identifisert og fulgt opp med nødvendige tiltak. Rapporten er ikke mottatt.

Forvaltningsrevisjon

Interkommunal legevakt

Kontrollutvalgene i de 3 kommunene i Lillehammer -regionen har sammen (og hver for seg) bestilt en forvaltningsrevisjonsrapport om den interkommunale legevakten på Lillehammer. Kommunestyret i Gausdal behandlet saken i møte 23.01.2025. Dette ble vedtatt:

1. *«Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Interkommunal legevakt» til orientering.*
2. *Kommunestyret merker seg de forbedringspunkter revisjonen har avdekket, og ber kommunedirektøren følge opp prosess med Lillehammer kommune og interkommunal legevakt for å sikre oppfølging av anbefalingene om at vertskommunen bør:*
3. *sørge for at ansvarsforhold og oppgavedeling internt på legevakten er tydelig avklart og skriftliggjort.*
4. *avklare med samarbeidskommunene hva slags informasjon det er behov for på driftsnivå, og eventuelt hvilke strukturer som er nødvendig for å ivareta dette.*
5. *sørge for systematisk registrering, behandling og oppfølging av formelle klager på legevakten. Vertskommunen bør orientere samarbeidskommunene om klager, tilsyn og annen informasjon som kan si noe om kvaliteten på tjenesten.*
6. *i samråd med samarbeidskommunene avklare og forankre samarbeidsutvalgets mandat, og vurdere om teksten i samarbeidsavtalen bør oppdateres slik at den er i tråd med det avtalepartene ønsker av informasjon og rapportering.*
7. *vurdere å etablere skriftlige rutiner for samhandling med helse- og omsorgstjenester i legevaktdistriktet.*
8. *igangsette tiltak i forhold til tilbakemeldinger som er gitt til problemstilling 1 som omhandler organisering og bemanning av den interkommunale legevakten, blant annet bruk og oppdatering av interne rutiner og prosedyrer, utfordringer med lokalene og opplæring og rekruttering av alle typer ansatte.*

9. *Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp hvordan vertskommunen håndterer anbefalingene i rapporten og holder kontrollutvalget orientert om dette innen juni 2025. Kontrollutvalget holder kommunestyret orientert via årsrapporten for 2025.»*

Forvaltningsrevisjonsrapport «Digital sikkerhet»

Kontrollutvalget behandlet rapporten i møte 10. september 2025. Saken ble behandlet i kommunestyret 27. november 2025. Vedtaket er slik:

1. *Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Digital sikkerhet» til orientering.*
2. *Kommunestyret merker seg de forbedringspunktene revisjonen har avdekket og ber kommunedirektøren om å:*
 - *Påse at kravene til informasjonssikkerhet i systemene de bruker er ivaretatt.*
 - *Ha en strategi og plan for opplæring innenfor digital sikkerhet. Planen bør sikre at ansatte og ledere får den opplæringen og kompetanseutviklingen de trenger for å ivareta sin rolle innen informasjonssikkerhet.*
 - *Påse at ansatte med ansvar for risikobasert arbeid har nødvendig kompetanse i risikostyringsmetodikk, og at de har tilstrekkelig kunnskap om hvilke verdier som skal beskyttes.*
 - *Påse at ansatte og ledere har tilstrekkelig kompetanse til å identifisere, registrere og følge opp avvik innen digital sikkerhet.*
1. *Kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget en skriftlig tilbakemelding på hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 20. mai 2026. Dette følges opp med en muntlig orientering i et av kontrollutvalgets påfølgende møter.»*

Etikk

Kommunen skal i sin årsberetning si noe om kommunens arbeid med etikk.

«§ 14-7.Årsberetning

d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.»

Gausdal kommune vedtok sine første etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte i 2008. Prosess for fornyelse av disse ble gjennomført i 2016. Retningslinjene vi har i dag ble vedtatt i kommunestyret 16. juni 2016.

Ved introduksjon av nyansatte blir etiske retningslinjer gjennomgått.

Etikk og habilitet var to av temaene i KS folkevalgtprogram i Gausdal kommunestyret for inneværende kommunestyreperiode 2023-2027.

Det er gjennomgående høy oppmerksomhet på til habilitet, både politisk og administrativt.

Personal og organisasjon

Likestilling

§ 14-7.Årsberetning

Årsberetningene skal redegjøre for

e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling

f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Likestilling.

Arbeidsstokken i Gausdal kommune har en 80/20 fordeling når det gjelder henholdsvis kvinner og menn, med litt variasjon fra år til år. Innen pleie og omsorg, renhold og barnehage er menn i et stort mindretall, mens menn er i stort flertall innen teknisk område. Over år fordeler undervisningspersonalet seg med 75 % kvinner og 25 % menn. Innen toppledelsen (kommunedirektør og enhetsledere) er 7 av 10 av kvinner.

Kommunen har tall og statistikk på gjennomsnittslønn fordelt på kjønn og ulike stillingskategorier. Hvem som har høyest gjennomsnittslønn fordeler seg forholdsvis jevnt mellom kvinner og menn. Retningslinjer for lokal lønn legger vekt på individuell lønnsutvikling basert på resultater og innsats.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Nye mål og delmål ble vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel, av kommunestyret 25. februar 2021.

Kommunens fokus i arbeidet med barn og unge er tilbud til alle, og tiltak for de få (som har behov for det). I kommunens satsing på folkehelse tar Gausdal kommune en offensiv rolle for å styrke faktorer som bidrar positivt til folkehelsen, og svekke forhold som kan ha negative virkninger. Kommunen søker å bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller. Alle skal ha mulighet til å ta vare på og fremme egen helse, trivsel og mestring.

I planarbeid og i byggeprosjekt er universell utforming sentralt, slik det skal være i henhold til lovverket. I 2021 var det oppstart av et deltema innen «Leve hele livet»: Aldersvennlig lokalsamfunn. I 2023 gikk arbeidet over i en ny fase: Aldersvennlig boligutvikling. Arbeidet er forankret i kommunestyret.

Kommunen har flere tiltak og tilbud til innbyggere som trenger det, via NAV. Som arbeidsgiver legger kommunen vekt på tilrettelegging for ansatte.

Det lages tilgjengelighetserklæringer knyttet til hjemmesider og digitale dokument.

Årsregnskap

Det er fra og med årsregnskapet for 2024 inntatt en ekstra kolonne i de obligatoriske regnskapsskjemaene. Årsaken til det er at det i regelverket er presisert at det er de budsjettvedtak som

Årsberetning 2025

kommunestyret sjøl vedtar som skal framgå av regnskapsrapportene. Det er gjort en gjennomgang av dette inn mot årsregnskapet for 2025 hvordan dette skal håndteres i Gausdal.

Det er laget følgene definisjon på hva som skal tas med i politisk vedtatt budsjett 2025:

- Kommunestyrets egne budsjettvedtak
- Formannskapetets disponering av tilleggsbevilgningspost - beløpet er fastsatt av kommunestyret, jamført note til budsjettet.
- Formannskapetets vedtak knyttet til tilskudd med finansiering av næringsfondet - ramme for årlig disponering er vedtatt av kommunestyret.
- Budsjettendringer knyttet til fordeling av lønnsreserveposten, pensjon, formannskapetets tilleggsbevilgningspost, egenandel lærlinger og avsetning til tap på fordringer - ramme er fastsatt i note til budsjettet
- Bevilgninger av følgende rammebevilgninger i investeringsbudsjettet - ramme fastsatt av kommunestyret:
 - 96040 Rammebevilgning vann og avløp,
 - 96050 Rammebevilgning øvrige tekniske anlegg,
 - 96060 Rammebevilgning utbyggingsområder
 - 91115 Digitalisering av kommunale tjenester

Det er i kommunens delegeringsreglement og budsjettvedtak regler for at kommunedirektøren kan foreta visse budsjettjusteringer. Eksempler på dette er fordeling av budsjett knyttet til pensjon, forsikringer, avskrivninger og lønnsoppgjør til rett planområde.

Systemleverandøren har løst dette ved å legge inn en ekstra kolonne i de obligatoriske forskriftsrapportene. Følgende kolonner framgår nå av forskriftsrapportene:

Regnskap 2024	Opprinnelig budsjett 2025	Politisk vedtatt budsjett 2025	Regnskap 2025	Revidert budsjett 2025	Avvik
Vedtatt regnskap 2024.	Det budsjettet for 2025 som kommunestyret vedtok i desember 2024.	Det opprinnelige budsjettet for 2024 korrigert for alle budsjettvedtak som kommunestyret har gjort gjennom året 2024.	Avlagt regnskap 2025.	Politisk vedtatt budsjett for 2025 med tillegg av de budsjettvedtak som kommunedirektøren har myndighet til å foreta gjennom året. Det er dette tallet kommunedirektøren ser på når budsjettavvik skal forklares.	Differansen mellom det avlagte regnskapet for 2025 og det reviderte budsjettet for 2025.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2025	Politisk vedtatt budsjett 2025	Regnskap 2025	Rev. bud. 2025	Avvik i kr
Rammetilskudd	18-3	-225 603	-251 782	-259 009	-262 983	-259 009	3 974
Inntekts- og formuesskatt	18-3	-209 113	-224 669	-224 058	-221 637	-224 058	-2 421
Eiendomsskatt	18-3, 18-6	-47 566	-49 491	-48 191	-48 175	-48 191	-16
Andre generelle driftsinntekter	18-3	-20 541	-17 233	-18 533	-23 948	-18 533	5 415
Sum generelle driftsinntekter		-502 823	-543 175	-549 791	-556 742	-549 791	6 951
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		515 727	523 760	542 707	518 306	542 707	24 401
Avskrivninger	4	46 025	50 715	50 715	47 818	47 824	6
Sum netto driftsutgifter		561 752	574 475	593 423	566 124	590 531	24 407
Brutto driftsresultat		58 929	31 300	43 632	9 382	40 740	31 358
Renteinntekter		-16 966	-12 141	-12 141	-14 344	-12 141	2 203
Utbytter	5	-26 565	-23 950	-23 950	-25 820	-23 950	1 870
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0	0	0
Renteutgifter		44 552	40 292	41 992	42 684	41 992	-691
Avdrag på lån	10	34 820	33 223	35 423	35 547	35 423	-124
Netto finansutgifter		35 840	37 424	41 324	38 067	41 324	3 258
Motpost avskrivninger	4	-46 025	-50 715	-50 715	-47 818	-47 824	-6
Netto driftsresultat		48 744	18 009	34 241	-369	34 241	34 610
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering		0	0	0	180	0	-180
Avsetninger til bundne driftsfond	13, 14	10 029	4 408	4 408	9 332	4 408	-4 924
Bruk av bundne driftsfond	13, 14	-18 178	-2 319	-4 181	-10 451	-4 181	6 269
Avsetninger til disposisjonsfond	13	4 816	0	0	11 153	0	-11 153
Bruk av disposisjonsfond	13	-45 412	-20 098	-34 468	-9 846	-34 468	-24 622
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet		0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-48 744	-18 009	-34 241	369	-34 241	-34 610
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0	0

Vesentlige avvik i bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Enkelte budsjettposter er justert flere ganger gjennom året i forbindelse med tertialrapportene. I kapitlet "Sammendrag økonomi" er det tatt inn en oversikt som viser hva som er budsjettjustert.

De ulike elementene som har vesentlig budsjettavvik forklares nedenfor.

Skatt og rammetilskudd ble samlet 1,55 mill. kr høyere enn budsjettet. Dette er som følge av netto høyere inntekter fra skatt og inntektsutjevning. Dersom naturressursskatten også hensyntas, er

Årsberetning 2025

merinntekten 2,6 mill. kr. Naturressursskatten inngår i linjen "Andre generelle driftsinntekter" og utgjør 1.009.000 kr i 2025.

Skatt (inkl. naturressursskatt) og inntektsutjevning er 1,9 mill. kr høyere enn det opprinnelige budsjettet for 2025.

Andre generelle tilskudd ble 5,4 mill. kr høyere enn budsjettet. Naturressursskatten utgjør en merinntekt på 1,0 mill. kr, integreringstilskudd flyktninger 4,3 mill. kr høyere enn justert budsjett og konsesjonsavgiften samt rente- og avdragskompensasjonen er i sum 0,1 mill. kr høyere enn budsjettet. Sammenhold med det opprinnelige budsjettet for 2025 er inntekten 6,7 mill. kr høyere.

Korrigert sum bevilgninger drift, netto hadde et mindreforbruk på 24,4 mill. kr. Dette kommenteres særskilt under kapitlet "Vesentlige avvik i bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd".

Renteinntekter og -utgifter har et positivt budsjettavvik på 1,5 mill. kr og **utbytte** ble 1,87 mill. kr høyere enn justert budsjett. Når det gjelder utbytte er hovedårsaken til merinntekten at Eidsiva Energi as utbetalte høyere utbytte for 3. kvartal 2025 enn det som tidligere var skissert. Dette innebar at Innlandet Energi Holding as også kunne dele ut tilsvarende høyere utbytte, som deretter ble videreført til eierne.

Avdrag på lån utgjør 35,5 mill. kr i 2025 og dette er en merutgift sett opp mot budsjettet på 0,1 mill. kr. Det er som følge av at det ble innbetalt litt mer i avdraga enn minimumskravet tilsa. Sammenholdt med opprinnelig budsjett for 2025 er utgiften 2,3 mill. kr høyere.

Netto driftsresultat ble positivt med 0,37 mill. kr, dette er 34,6 mill. kr bedre enn justert budsjett og 18,4 mill. kr bedre enn opprinnelig budsjett.

Bundne driftsfond. Både bruk og avsetning til bundne fond er høyere enn budsjettet, netto utgjør dette en merinntekt på 1,3 mill. kr.

Avsetning til disposisjonsfond er 11,15 mill. kr høyere enn budsjettet. Dette knytter seg til formål der kommunestyret har knyttet en bevilgning til et særskilt formål, f.eks. bredbåndsfond, fond konkrete plansaker, flyktningfond, etc. Avsetningen til flyktningfond utgjorde i 2025

Bruk av disposisjonsfond har et negativt avvik på 24,6 mill. kr. Bruk av disposisjonsfond ble strøket (reduert) med 25,8 mill. kr som følge av at det regnskapsmessige resultatet ble tilsvarende bedre enn budsjettet. Det er brukt 8,7 mill. kr for å saldere regnskapet for 2025, øvrig bruk av disposisjonsfond til "øremerkede" formål med 1,2 mill. kr. Samlet bruk av disposisjonsfond er dermed 9,8 mill. kr.

I opprinnelig budsjett 2025 var det forutsatt bruk av disposisjonsfond med 20,1 mill. kr for å saldere driftsbudsjettet. Gjennom året ble det foretatt tilleggsbevilgninger, og vedtak om bruk av disposisjonsfond gjennom året er økt til 34,5 mill. kr. Det er positivt at bruk av disposisjonsfond for å saldere drifta ble betydelig lavere.

Netto avsetning til disposisjonsfond (bruk av fond korrigert for avsetning til disposisjonsfond) i 2025 utgjør 1,3 mill. kr. Av dette er det en netto styrking (avsetning til) av flyktningfondet med 8,6 mill. kr i 2025. Det er brukt samlet 8,7 mill. kr av kommunens reservefond for å finansiere driftsutgifter. For øvrige fond "øremerket" spesifikke formål, er det en samlet styrking på 1,4 mill. kr.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2025	Politisk vedtatt budsjett 2025	Regnskap 2025	Rev. bud. 2025	Avvik i kr
Administrative fellestjenester	16, 18-2, 18-3	29 875	34 990	38 608	36 514	37 221	707
Næring og miljø		7 287	7 407	8 191	8 127	8 205	78
Skole		89 433	90 891	93 196	91 671	93 323	1 651
Barnehage	18-6	53 716	56 383	63 239	64 142	63 314	-828
Kultur og fritid		13 177	13 512	14 279	13 631	14 296	665
Teknisk drift	18-3	3 280	-8 958	-7 928	-9 921	-7 457	2 463
Bygg/eiendom/areal	18-3	38 113	38 882	42 819	36 310	44 178	7 868
Interkommunale samarbeid		0	0	0	0	0	0
Barn og familie	18-6	35 028	39 649	41 753	41 649	41 411	-238
Sosiale tjenester og sysselsetting	18-6	28 617	28 818	30 561	30 228	30 848	620
Helse	18-6	119 901	90 935	116 250	120 279	115 951	-4 329
Omsorg	18-6	104 507	111 663	123 067	112 381	122 746	10 364
Generelle utgifter og inntekter		-18 379	17 325	-25 450	-27 296	-25 450	1 846
Sum bevilgninger drift, netto		504 555	521 498	538 584	517 715	538 584	20 868
Herav:							
Netto renteutgifter og -inntekter		113	0	0	14	0	-13
Avsetninger til bundne driftsfond	13, 16, 18-3	5 589	57	57	5 177	57	-5 120
Bruk av bundne driftsfond	13, 16, 18-3	-18 178	-2 319	-4 181	-10 224	-4 181	6 043
Avsetninger til disposisjonsfond	13	1 630	0	0	5 306	0	-5 306
Bruk av disposisjonsfond	13	-327	0	0	-864	0	864
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		515 727	523 760	542 707	518 306	542 707	24 401

Vesentlige avvik bevilgningsoversikt drift, § 5-4 andre ledd

De planområdene med størst avvik kommenteres i årsberetningen. Avvikene kommenteres slik (se også forklaring på de ulike kolonnene i regnskapsskjema innledningsvis i kapitlet "Årsregnskap").

- Avvik mellom regnskap og revidert budsjett. Dette framkommer direkte i regnskapsoversiktene i kolonnen "Avvik i kr" og inneholder både budsjettendringer som direkte er i tråd med kommunestyrets vedtak samt budsjettendringer som administrasjonen har adgang til å foreta mellom planområder på bakgrunn av delegeringsreglementet til kommunen. Det er dette avviket som først kommenteres i årsberetningen.
- Avvik mellom regnskap og politisk vedtatt budsjett. Avviket framkommer ikke i en egen kolonne i oversiktene, men kommenteres særskilt. Budsjettendringer som inngår her er på bakgrunn av kommunestyrets egne budsjettvedtak samt poster som kommunestyret tydelig har angitt kan budsjettjusteres. Øvrige budsjettjusteringer inngår ikke. Eventuell differanse mellom avvik mellom regnskap og de to budsjettkolonnene omtales til sist under det enkelte planområde.

Planområde 1 Administrative fellestjenester har et mindreforbruk på 0,7 mill. kr. Det er mindretgifter vedrørende folkevalgte med 0,6 mill. kr og merutgifter knyttet til valg med 0,3 mill. kr. Det er lavere utgifter til administrative utgifter med 1 mill. kr. Deler av dette er som følge av at lønnsmidler knyttet til digitaliseringsprosjekt er flyttet fra drifts- til investeringsregnskapet. Utgifter til arbeid med flommen i september 2024 og arbeid i 2025 med virkningene etter ekstremværet Hans i 2023 utgjør en merutgift på planområdet i størrelsesorden 0,6 mill. kr.

Kommunen fikk i 2025 0,8 mill. kr i skjønnsmidler fra statsforvalteren. I stedet for å leie inn tjenester har kommunen benyttet egne ressurser til arbeidet med omstilling. Dette bidrar derfor også til et mindreforbruk.

For øvrige deler av planområdet er det mindre avvik.

Avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap er det et mindreforbruk på 2,1 mill. kr. Dette er 1,4 mill. kr i bedre avvik enn mellom regnskap og revidert budsjett. Elementene som utgjør forskjellen mellom avvikene, og som går igjen på de fleste av de øvrige planområdene, er:

- Forsikringer. Budsjetteres i sin helhet på planområde 1 Administrative fellestjenester, budsjettet fordeles til de planområdene som disse utgiftene tilhører. I 2025 ble budsjettmidler tilsvarende 1,7 mill. kr flyttet til andre planområder vedrørende forsikringer.
- Korleksjon budsjettmidler mellom planområder. Det er tilført 0,4 mill. kr fra andre planområder.

Planområde 3 Skole har et mindreforbruk på 1,7 mill. kr. Det er mindreutgifter til skoleskys med 0,5 mill. kr. Det er netto mindreutgifter til undervisning av barn fra Gausdal i andre kommuner/barn fra andre kommuner som får undervisning i Gausdal samt lavere utgifter til sentrale poster undervisning/SFO enn det justerte budsjettet som til sammen utgjør 1,2 mill. kr.

Avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap utgjør det 1,5 mill. kr. Det er snau 0,2 mill. kr. lavere enn avviket mellom regnskap og revidert budsjett. Hovedforklaringen på differansen knytter seg til tilført budsjett for forsikringer og andel av utgifter til administrasjonshuset.

Planområde 4 Barnehage har et merforbruk på 0,8 mill. kr. Drift av de kommunale barnehagene hadde en merutgift på snau 0,1 mill. kr. Tilskudd til private barnehager og redusert foreldrebetaling fikk et mindreforbruk på 0,2 mill. kr. Størst avvik er det på øvrige generelle poster med 1 mill. kr.

Avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap utgjør et merforbruk på 0,9 mill. kr. Det er 0,1 mill. kr dårligere enn mellom årsregnskap og revidert budsjett. Det er tilføring av budsjett knyttet til forsikringer for barn og ansatte som er hovedårsak til forskjellen.

Planområde 5 Kultur og fritid har et mindreforbruk på 0,7 mill. kr. Mindreforbruket fordeles på kulturskolen med 0,3 mill. kr, frivilligsentralen med 0,1 mill. kr, samt øvrige mindre avvik med total 0,3 mill. kr i mindreforbruk.

Planområde 6 Teknisk drift har et mindreforbruk på 2,5 mill. kr. Selvkostområdene innen planområdet hadde et mindreforbruk på 1,8 mill. kr. For øvrig er det mindreutgift knyttet til brann og beredskap med 0,4 mill. kr, kommunale veger/overvann har et mindreforbruk på 0,2 mill. kr og løypebrøyting fikk et mindreforbruk på 0,1 mill. kr.

Når det gjelder kommunale veger er utgiften til snøbrøyting 1,1 mill. kr lavere enn budsjettet. Det er en medvirkende årsak til mindreforbruk på 0,4 mill. kr innen kommunale veger.

Avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap er det et mindreforbruk på 2 mill. kr. Det er et lavere mindreforbruk med 0,5 mill. kr enn avviket mellom regnskap og revidert budsjett. Differansen knytter seg til utgifter til forsikringer med 0,2 mill. kr samt fordeling av utgiftsposter knyttet til administrasjonshuset med 0,3 mill. kr.

Subsidiering av selvkostområdene vann og avløp.

Årsberetning 2025

Som det framgår over har selvkostområdene samlet et mindreforbruk på 1,8 mill. kr. Når det gjelder selvkostområdene vann og avløp var selvkostfondene for begge disse områdene negative ved årets start. Det ble også i 2025 negative selvkostresultat på disse to selvkostområdene. Ved utgangen av 2025 er det totalt forskuttert ("lånt") 31,7 mill. kr fra disposisjonsfondet for å dekke opp for manglende inntekter fra vann- og avløpsgebyrer. Dette fordeler seg på årene 2023-2025 for begge selvkostområdene slik det framgår av tabellen nedenfor. Tall er oppgitt i hele tusen kroner.

Negativt selvkostresultat	Vann	Avløp	Sum
Årsregnskap 2023	- 7 697	- 5 870	- 13 567
Årsregnskap 2024	- 5 543	- 8 688	-14 231
Årsregnskap 2025	-1 013	-2 903	-3 916
Sum	-14 253	-17 461	-31 714

Selvkostunderskuddene for vann og avløp må dekkes opp i løpet av de fem kommende årene etter at underskuddet oppsto. Det vil si at underskudd oppstått i 2023 må være dekket opp innen utgangen av 2028, etc.

Tabellen her viser hvordan de negative selvkostresultatene for vann og avløp for årene 2023-2025 blir dekket inn basert på utgifter og inntekter fra økonomiplanen for 2026-2029 (beløpene er oppgitt i hele tusen kroner):

	Regnskap	Regnskap	Regnskap	HØP 2026-2029			
VANN OG AVLØP, per 31.12	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Underskudd selvkost det enkelte år - lånt fra disposisjonsfondet	- 13 567	- 14 231	- 3 916				
Tilbakebetaling til disposisjonsfond det enkelte år				7 714	10 348	7 161	6 491
Akkumulert "lån" fra disposisjonsfondet per 31.12	- 13 567	- 27 798	- 31 714	- 24 000	- 13 652	- 6 491	-
Negativt selvkostresultat må dekkes opp innen fem år:							
- år 2023 - dekkes opp innen 2028				7 714	5 562	291	-
- år 2024 - må dekkes opp innen 2029					4 786	6 870	2 575

Årsberetning 2025

- år 2025 - må dekkes opp innen 2030						-	3 916
Sum "tilbakebetaling til disposisjonsfondet"				7 714	10 348	7 161	6 491

Det må vurderes inn mot økonomiplanen for 2027-2030 om de nivåene som er anslått for gebyrøkninger anses å være tilstrekkelige. Dersom byggeaktiviteten tar seg opp igjen og/eller rentenivået blir lavere enn i dag, vil det også bidra positivt inn på selvkostfondene. Dette i form av økte gebyrinntekter og lavere renteutgifter som må finansieres av gebyrene.

Planområde 7 Bygg/eiendom/areal har et mindreforbruk på 7,9 mill. kr. Av dette utgjør lavere utgifter til energi i kommunens bygningsmasse 4,3 mill. kr. Dette knytter seg til lavere strømpriser, ENØK-tiltak samt en relativt mild vinter.

Også utgifter til brøyting av kommunens plasser har lavere utgifter enn budsjettet, mindreforbruket her er 1,2 mill. kr. Utgifter til byggesak ble 0,7 mill. kr lavere enn budsjettet. Videre er det netto merinntekt knyttet til husleie med 2,5 mill. kr, mens det er et merforbruk knyttet til vedlikehold av kommunens bygg.

Avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap er et positivt avvik på 6,5 mill. kr. Det er 1,4 mill. kr. i dårligere resultat enn avvik mellom regnskap og revidert budsjett. Differansen består i hovedsak av to forhold. Det ene er utgifter til forsikringer med 0,6 mill. kr som er flyttet fra planområde 1 Administrative fellestjenester. Det andre er fordeling av utgifter på administrasjonshuset og driftsstasjonen til rett planområde. Det er tilført budsjettmidler på 0,7 mill.kr som følge av det.

Planområde 9 Barn og familie har et merforbruk på 0,2 mill. kr. Barneverntjenesten hadde et merforbruk på 1,5 mill. kr. Det er i hovedsak utgiftene til tiltak i barneverntjenesten som ble høyere enn det som ble anslått i rapportering per andre tertial. Videre er det et mindreforbruk helsestasjon- og skolehelsetjenesten samt svangerskapsomsorgen med 1 mill. kr. PPT har et mindreforbruk på 1 mill. kr og familieteamet et mindreforbruk på 0,2 mill. kr.

Avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap er det et positivt avvik på 0,1 mill. kr. Differansen på 0,3 mill. kr skyldes i hovedsak at utgifter til budsjettet andel bygningsmessig drift av administrasjonshuset er redusert.

Planområde 10 Sosiale tjenester og sysselsetting har et mindreforbruk på 0,6 mill. kr. Det er mindreutgifter til økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsordningen med 0,5 mill. kr, mindreforbruk knyttet til aktivitets- og sysselsettingstilbud med 0,3 mill. kr. Øvrige poster har i sum et merforbruk på 0,2 mill. kr.

Avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap er et mindreforbruk på 0,3 mill. kr. Det vil si 0,3 mill. kr dårligere resultat enn avviket mellom regnskap og revidert budsjett. Differansen skyldes fordeling av bygningsmessige utgifter administrasjonshuset samt forsikringer.

Planområde 11 Helse har et merforbruk på 4,3 mill. kr. Planområdet ble tilført 11,5 mill. kr gjennom året. Til tross for dette ble utgiftene høyere enn revidert budsjett. Av merforbruket på planområde 11 Helse kan 8,3 mill. kr ses opp mot mindreforbruket på planområde 12 Omsorg. Øvrigt avvik på planområde 11 Helse blir da et mindreforbruk på 4 mill. kr.

Planområde 12 Omsorg har et mindreforbruk på 10,4 mill. kr. Av dette må 8,3 mill. kr ses opp mot tilsvarende merforbruk på planområde 11 Helse. Det innebærer et øvrig mindreforbruk på 2,1 mill. kr. Planområdet er tilført 0,7 mill. kr netto gjennom året. Herav knytter det seg 0,8 mill. kr i reduserte utgifter til utskrivningsklare pasienter, reduksjon i utgift til ressurskrevende tjeneste med 1,1 mill. kr, redusert utgift til helsesamarbeidet Sør-Gudbrandsdal (HSG) med 0,2 mill. kr, økt utgift til institusjonstjenestene med 1,6 mill. kr og 0,8 mill. kr til økte utgifter i hjemmesykepleien.

Planområde 11 Helse og 12 Omsorg samlet: Samlet fikk de to planområdene 11 Helse og 12 Omsorg et mindreforbruk på 6 mill. kr. Det er flere poster innen disse to planområdene som har samme årsaksforhold og henger sammen. Avvikene innen planområdene 11 Helse og 12 Omsorg er derfor forklart samlet

Generelt. Innen helse- og omsorgstjenestene (både for planområde 11 Helse og 12 Omsorg) har det vært utfordringer i 2025 knyttet til å få dekket opp vakter i forbindelse med ferieavvikling, generelt å få tak i rett kompetanse samt dekke opp for vakanse i vakter. Det har medført at kommunen inngikk avtaler med de tillitsvalgte knyttet til ekstra kompensasjon for ansatte som tar på seg kritiske vakter (i forbindelse med ferieavvikling). Gjennom året har det derfor i forbindelse med kommunestyret behandling av tertialrapportene blitt tilleggsbevilget 1,2 mill. kr til dette.

I løpet av 2024 ble det brukt nær 5,2 mill. kr på vikarbyrå, tilsvarende beløp i 2025 er 3,1 mill. kr. Det er positivt at innkjøp av denne typen tjeneste er lavere i 2025 enn i 2024. Bruk av vikarbyrå koster mer enn om kommunen hadde hatt egne ansatte, men i situasjoner der det er mangel på bemanning og/eller kompetanse, har innleie vært nødvendig.

Utgifter til opplæring av nyansatte, nye vikarer og pasientsituasjoner krever styrket bemanning for å få gjennomført opplæringen. Som følge av at det er et større volum enn tidligere/større turnover, øker utgiftene til opplæring.

Ressurskrevende tjenester. Det er et mindreforbruk knyttet til disse tjenestene sett opp mot det som ble budsjettet. Årsakene er sammensatte, men oppsummeres til at utgiftene ikke ble så høye som det som ble anslått gjennom året. Dette knytter seg til flere av de deltjenestene som kommenteres nedenfor.

Dagaktivitetstilbudene og forebyggende helsearbeid har et samlet merforbruk i størrelsesorden 0,8 mill. kr. Dette knytter seg i hovedsak til økte transportutgifter og flere brukere.

Legetjenesten fikk et positivt avvik på 0,3 mill. kr. Ved rapporteringen per 2. tertial ble legetjenesten tilført 1,3 mill. kr som følge av merutgifter til legevakt samt økte driftsutgifter ved det kommunale legesenteret. Det er lavere lønnsutgifter enn budsjettet som er årsaken til det positive avviket ved årets slutt.

Arbeid med psykisk helse. Det er et merforbruk på 1,6 mill. kr knyttet til dette. Det dreier seg om psykisk helsetjeneste inkl. ambulerende team.

Brukerstyrt personlig assistent. Denne tjenesten fikk et vesentlig mindreforbruk på 6,7 mill. kr. Det ble tilført netto 4,1 mill. kr gjennom året til denne tjenesten. Avviket skyldes mindre bruk av tjenesten enn først antatt samt at det har vært endringer i behovet sett opp mot det som ble anslått.

Det er merforbruk innen **rehabilitering** med 0,5 mill. kr og det har vært mindreforbruk knyttet til **omsorgsstønad og avlastning** med 0,7 mill. kr

Inntekter fra langtidsopphold sykehjem har en merinntekt på nær 2,7 mill. kr. Drift av institusjonstjenestene for øvrig har et merforbruk på 0,2 mill. kr. Det har blitt tilført midler gjennom året, men det er også redusert utgiftsposter som var for høye. I sum er dette tilnærmet like mye.

Bofellesskapene og kjøp av botilbud fra private fikk et samlet merforbruk på 0,1 mill. kr. Kommunestyret tilførte 5,3 mill. kr som tilleggsbevilgninger i forbindelse med 1. og 2. tertial.

Øvrige hjemmebaserte tjenester fikk et merforbruk på 1 mill. kr. Gjennom året er det tilført 1,6 mill. kr i forbindelse med kommunestyrets budsjettendringer knyttet til 1. og 2. tertial.

Avvik mellom regnskap og politisk vedtatt budsjett:

For planområde 11 Helse er avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap -4 mill. kr. Det vil si det er et mindre negativt avvik på 0,3 mill. kr enn avviket mellom regnskap og revidert budsjett. Årsaken til dette knyttes til budsjett forsikringer tilført fra planområde 1 Administrative fellestjenester, omfordeling av budsjettmidler knyttet til utgifter administrasjonshus og budsjett til tjenester (mellom planområde 11 Helse og 12 Omsorg).

For planområde 12 Omsorg er avvik mellom politisk vedtatt budsjett og regnskap 10,7 mill. kr. Differansen er på 0,3 mill. kr bedre enn mellom regnskap og revidert budsjett. Årsaken til differansen er at det er tilført budsjett forsikringer med 0,4 mill. kr og trukket ut utgifter til bygg administrasjonshuset med 0,3 mill. kr.

Planområde 13 Generelle utgifter og inntekter har et mindreforbruk i størrelsesorden 1,9 mill. kr. Det er et mindreforbruk knyttet til pensjon på 0,5 mill. kr, gjenstående beløp på formannskapets tilleggsbevilgningspost utgjør 61.000 kr og det er et positivt avvik på budsjettpost avsatt til lønnsoppgjøret med 1,3 mill. kr.

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2025	Politisk vedtatt budsjett 2025	Regnskap 2025	Rev. bud. 2025	Avvik i kr
Investeringer i varige driftsmidler	4, 18-5	61 432	59 949	107 401	79 055	107 401	28 346
Tilskudd til andres investeringer	18-6	1 958	150	0	2 403	0	-2 403
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5, 15	1 428	1 500	1 500	1 574	1 500	-74
Utlån av egne midler	6, 18-3	4 610	0	592	0	592	592
Avdrag på lån	10	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter		69 428	61 599	109 493	83 031	109 493	26 462
Kompensasjon for merverdiavgift	18-4, 18-5	-7 832	-5 171	-11 278	-10 547	-11 278	-732
Tilskudd fra andre	18-4, 18-5	-38 152	0	0	2 776	0	-2 776
Salg av varige driftsmidler	18-6	-556	-2 000	-2 000	-3 723	-2 000	1 723
Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper		0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	18-3	-3 610	0	0	-2 723	0	2 723
Bruk av lån		-37 169	-56 574	-66 571	-39 357	-66 571	-27 213
Sum investeringsinntekter		-87 320	-63 745	-79 849	-53 573	-79 849	-26 276
Videreutlån	6	18 956	8 000	36 538	18 290	36 538	18 248
Bruk av lån til videreutlån		-18 956	-8 000	-36 538	-18 290	-36 538	-18 248
Avdrag på lån til videreutlån	10	9 942	8 113	8 113	5 089	8 113	3 024
Mottatte avdrag på videreutlån	10	-7 365	-5 967	-5 967	-8 229	-5 967	2 262
Netto utgifter videreutlån		2 577	2 146	2 146	-3 140	2 146	5 286
Overføring fra drift		0	0	0	-180	0	180
Avsetninger til bundne investeringsfond	13	26 941	0	0	3 140	0	-3 140
Bruk av bundne investeringsfond	13, 18-5	-9 838	0	-25 928	-26 941	-25 928	1 013
Avsetninger til ubundet investeringsfond	13, 18-3	793	0	0	2 723	0	-2 723
Bruk av ubundet investeringsfond	13	-2 582	0	-5 862	-5 060	-5 862	-802
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		15 314	0	-31 790	-26 318	-31 790	-5 472
Fremført til inndekning i senere år (udekket)		0	0	0	0	0	0

Vesentlige avvik bevilgningsoversikt investering § 5-5 første ledd

Investeringer i anleggsmidler er 28,3 mill. kr lavere enn justert budsjett. Årsaken er at det er forskyvninger mellom år på framdriften av enkelte prosjekter.

Tilskudd til andres investeringer har 2,4 mill. kr i høyere utgift enn budsjettet. Avviket knytter seg i all hovedsak til en regnskapsteknisk transaksjon knyttet til overdratt merverdiavgift ved avtaler om justeringsrett vann- og avløpsledninger på Skei.

Utlån av egne midler er 0,6 mill. kr lavere enn budsjettet. Det knytter seg til forskutteringer til ei privat bru i Svatsum som følge av ekstremværet Hans i august 2023. Utgiften ble lavere i 2025 enn budsjett. Det er ikke lånt ut mer midler i 2025, det foreligger ikke endelig vedtak på søknad om naturskadeerstatning etter at det første vedtaket er påklaget.

Kompensasjon for merverdiavgift er 0,7 mill. kr lavere enn budsjettet.

Tilskudd fra andre er nær 2,8 mill. kr lavere enn budsjettet. Kommunen hadde i 2024 foretatt inntektsføring av tilsagn fra NVE knytte til krisetiltak etter flommene i 2023 og 2024. For flere prosjekter ble utgiftene lavere enn anslått, og deler av tilskuddene ble derfor tilbakeført. Dette utgjorde en redusert inntekt med 2,65 mill. kr. Videre er det regnskapsteknisk føring i forbindelse med overtatt anleggsmiddel vedrørende inngåtte avtaler om overdragelse av justeringsrett merverdiavgift knyttet til vann- og avløpsledninger på Skei. Det utgjør i 2025 1,1 mill. kr i regnskapsført overføringsinntekt. Det er videre mottatt 0,5 mill. kr i tilskudd som følge av nye lyskilder i kulturhuset og det er tilbakeført refusjon fra fylkeskommunen med 2,1 mill. kr. Det er mottatt forsikringsutbetaling på 0,4 mill. kr i forbindelse med skade på bil i hjemmetjenesten.

Salg av varige driftsmidler har en merinntekt på 1,7 mill. kr. Det knytter seg til salgsinntekt fylkeskommunen knyttet til flomarbeid samt salg av biler og boligtomter.

Mottatte avdrag på utlån av egne midler har en merinntekt på 2,7 mill. kr. Dette knytter seg til tilbakebetaling fra grunneiere i forbindelse med at kommunen har forskuttert for to bruer i Svatsum.

Bruk av lån er 27,2 mill. kr lavere enn budsjettet. Dette knytter seg til forsinket framdrift på investeringsprosjekter.

Startlån. Det er et netto negativt avvik knyttet til utgifter og inntekter startlån med 5,3 mill. kr. Det vises til noteopplysning 9 i avlagt årsregnskap for 2025 for nærmere forklaring på innbyrdes avvik mellom postene innenfor kategorien.

Avsetninger til bundne investeringsfond har et negativt avvik med 3,1 mill. kr. Dette knytter seg til avsetning til bundet fond av mottatt ekstraordinære avdrag på startlån.

Bruk av bundne investeringsfond viser en mer inntekt på 1 mill. kr. Det gjelder regnskapstekniske føring knyttet til inngåtte avtaler om overdragelse av justeringsrett merverdiavgift for vann- og avløpsinvesteringer med 1,2 mill. kr samt mindreinntekt på 180.000 kr knyttet til sikring av elv ved badedammen i Follebu. Denne inntekten ble i stedet ført i driftsregnskapet og overført fra drift til investering. Derfor kommer dette fram som en mindreinntekt på denne posten.

Avsetning til ubundne investeringsfond har en merutgift på 2,7 mill. kr. Det knytter seg til tilbakebetaling av forskuttert beløp fra 2023/2024 knyttet til Holevollbrua i Svatsum. Av forskuttert beløp i 2023 og 2024 ble 2,7 mill. kr tilbakebetalt i 2025. Finansieringen i 2023/2024 med bruk av investeringsfond ble dermed tilbakeført i 2025.

Bruk av ubundne investeringsfond viser en mindreinntekt på 0,8 mill. kr. Årsaken til dette er i hovedsak lavere utgifter til forskuttering/utlån vedrørende bru i Svatsum med 0,6 mill. kr, mindre bruk av fond

Årsberetning 2025

knyttet til badedammen i Follebu med 0,1 mill. kr. samt mindre behov for å bruk av av fond for å dekke utgifter til kjøp av Leikvollvegen 4, 6 og 8 med 0,1 mill. kr.

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2025	Politisk vedtatt budsjett 2025	Regnskap 2025	Rev. bud. 2025	Avvik i kr
Rammetilskudd	18-3	-225 603	-251 782	-259 009	-262 983	-259 009	3 974
Inntekts- og formuesskatt	18-3	-209 113	-224 669	-224 058	-221 637	-224 058	-2 421
Eiendomsskatt	18-3, 18-6	-47 566	-49 491	-48 191	-48 175	-48 191	-16
Andre skatteinntekter	18-3	-2 948	-2 054	-2 054	-3 125	-2 054	1 071
Andre overføringer og tilskudd fra staten	18-3	-17 592	-15 179	-16 479	-20 822	-16 479	4 343
Overføringer og tilskudd fra andre	18-1	-137 857	-118 031	-117 873	-163 237	-119 610	43 627
Brukerbetalinger		-20 110	-16 281	-15 717	-19 748	-16 609	3 139
Salgs- og leieinntekter		-89 949	-103 669	-103 669	-106 622	-103 669	2 953
Sum driftsinntekter		-750 739	-781 157	-787 051	-846 350	-789 680	56 671
Lønnsutgifter	16, 17	368 488	378 374	390 714	388 638	389 672	1 033
Sosiale utgifter	11	94 071	101 772	106 032	105 053	107 566	2 512
Kjøp av varer og tjenester	18-2, 18-3, 18-6	254 003	256 529	257 666	275 973	258 427	-17 545
Overføringer og tilskudd til andre	18-3	47 081	25 066	25 555	38 250	26 932	-11 319
Avskrivninger	4	46 025	50 715	50 715	47 818	47 824	6
Sum driftsutgifter		809 668	812 457	830 683	855 732	830 420	-25 313
Brutto driftsresultat		58 929	31 300	43 632	9 382	40 740	31 358
Renteinntekter	8	-16 966	-12 141	-12 141	-14 344	-12 141	2 203
Utbytte	5	-26 565	-23 950	-23 950	-25 820	-23 950	1 870
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8	44 552	40 292	41 992	42 684	41 992	-691
Avdrag på lån	10	34 820	33 223	35 423	35 547	35 423	-124
Netto finansutgifter		35 840	37 424	41 324	38 067	41 324	3 258
Motpost avskrivninger	4	-46 025	-50 715	-50 715	-47 818	-47 824	-6
Netto driftsresultat		48 744	18 009	34 241	-369	34 241	34 610
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering		0	0	0	180	0	-180
Avsetninger til bundne driftsfond	13, 14	10 029	4 408	4 408	9 332	4 408	-4 924
Bruk av bundne driftsfond	13, 14, 18-3	-18 178	-2 319	-4 181	-10 451	-4 181	6 269
Avsetninger til disposisjonsfond	13	4 816	0	0	11 153	0	-11 153

Årsberetning 2025

	Note	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2025	Politisk vedtatt budsjett 2025	Regnskap 2025	Rev. bud. 2025	Avvik i kr
Bruk av disposisjonsfond	13	-45 412	-20 098	-34 468	-9 846	-34 468	-24 622
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-48 744	-18 009	-34 241	369	-34 241	-34 610
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0	0

Økonomisk analyse

Kommunestyret har vedtatt fire handlingsregler som beskriver hva som er målene for å kunne ha en god økonomi over tid. Handlingsreglene knytter seg til årlig resultat, nivå på disposisjonsfondene, nivå på lånegjelden samt nivå på årlig låneopptak.

I 2025 er både handlingsregelen knyttet til disposisjonsfond og låneopptak oppnådd. Handlingsregelen netto driftsresultat og netto lånegjeld er ikke innfridd. Det gis en nærmere beskrivelse av utviklingen av den enkelte handlingsregel i avsnittene som følger.

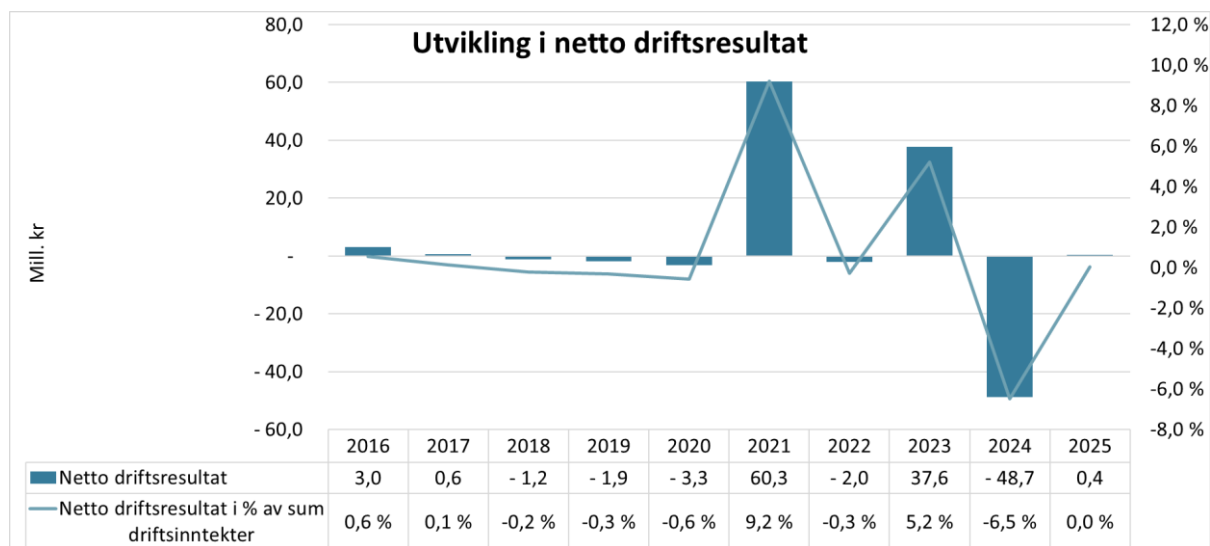
Handlingsregel	Mål	Status 2025	Differanse i mill. kr 2025	Status 2024
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	1,75 %	0,04 %	14,4	-6,5 %
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	8 %	10 %	-19,9	11 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntektene	80 %	87 %	58,0	96,6 %
Kommunens årlige låneopptak skal ikke overstige låneavdrag (utenom selvkostområdet og startlån). Mill. kr	Mindre enn 0	Oppnådd	-4,5	Oppnådd

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er i 2025 positivt med 0,4 mill. kr. Netto driftsresultat har variert mye mellom år som følge av engangsutbetalinger enkelte år. I 2021 var det en ekstra utbetaling fra kraftsektoren som ga et særlig positivt utslag. I 2023 var det både økt utbytte fra kraftsektoren samt tilskuddsmidler etter ekstremværet Hans som påvirket tallstørrelsen i vesentlig grad. Utgifter i 2024 til reparasjon av skader etter ekstremværet Hans i 2023 påvirker resultatet negativt i 2024. Korreksjon for bruk av tilskuddsmidler fra tidligere år (bundne fond) framgår av tabellen litt lenger ned i kapitlet.

Årsberetning 2025

I 2025 har utgiftsveksten bremsset noe opp, men utgiftene er i sum fortsatt høyere enn inntektene. Det ble brukt 8,7 mill. kr av kommunens disposisjonsfond for å finansiere driftsutgiftene. I tillegg er det øvrig bruk/avsetning av disposisjonsfond slik at samlet endring i kommunens disposisjonsfond utgjør en økning på 1,3 mill. kr.

En svakhet ved måltallet netto driftsresultat, er at utgifter og inntekter til bundne fond (inklusive selvkostfond) inngår i tallene. Når en tar hensyn til disse utgiftene og inntektene, vil en få et bedre bilde av hvordan utviklingen har vært i den vanlige driften av kommunens tjenester.

Korrigert netto driftsresultat	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto driftsresultat i hele mill. kr	3,0	0,6	-1,2	-1,9	-3,3	60,3	-2,0	37,6	-48,7	0,4
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	0,6 %	0,1 %	-0,2 %	-0,3 %	-0,6 %	9,2 %	-0,3 %	5,2 %	-6,5 %	0,0 %
Korrigert for bruk/avsetning til bundne fond	-11,4	-8,1	-1,4	-8,6	-0,8	-6,4	18,2	-24,6	8,1	1,1
Korrigert netto driftsresultat i kr	-8,4	-7,5	-2,6	-10,4	-4,1	53,9	16,2	13,0	-40,6	1,5
Korrigert netto driftsresultat i %	-1,6 %	-1,4 %	-0,5 %	-1,8 %	-0,7 %	8,4 %	2,5 %	1,9 %	-5,5 %	0,2 %

Som det framgår av tabellen, er korrigert netto driftsresultat i 2025 svært likt det ordinære netto driftsresultatet. Årsaken til det er at bruk og avsetning til bundne driftsfond er omtrent like store. Det er en stor resultatforbedring fra nivået i 2024, men dårligere en årene 2021-2023.

Som det framgår av tabellen, er korrigert netto driftsresultat i 2025 positivt med 1,5 mill. kr, eller 0,2 % av sum driftsinntekter. Det er en forbedring på 42,1 mill. kr fra 2024. Det er en betydelig endring fra ett

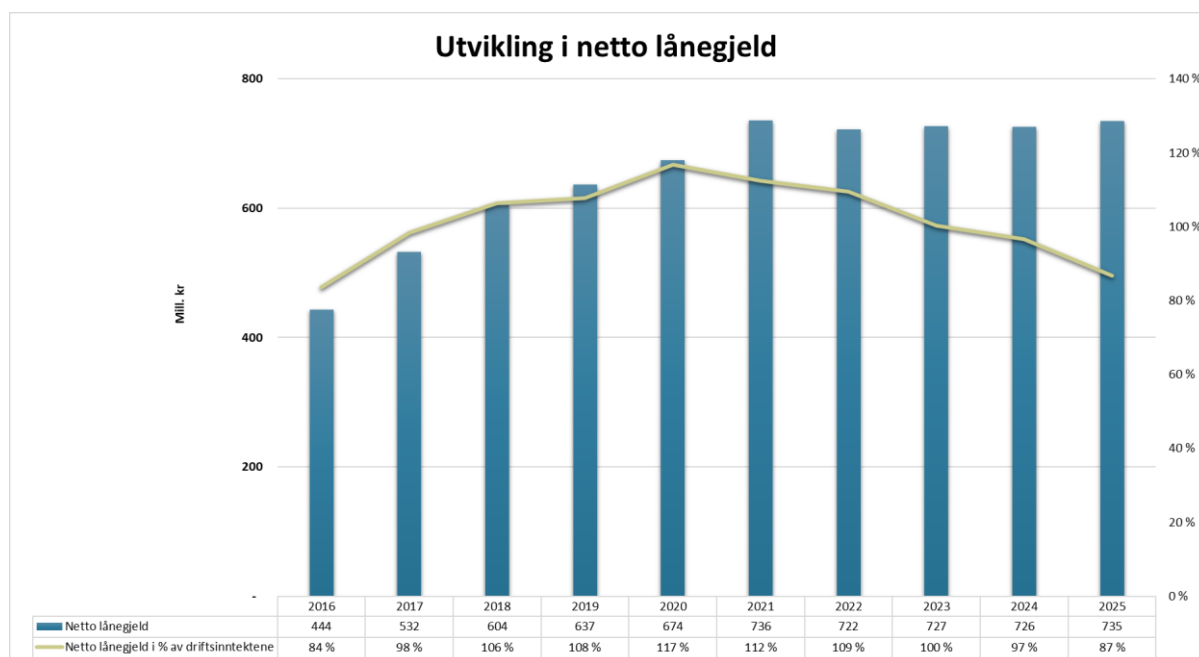
år til et annet. Dersom en ser på hvilke elementer som er årsaken til den store endringen, kan en trekke fram følgende:

- Det er en økning i kommunens driftsinntekter med 95,7 mill. kr
- Det er en økning i kommunens driftsutgifter med 46 mill. kr, korrigeres det for avskrivningene, er økningen 44,3 mill. kr
- Netto finansutgifter er økt med 2,2 mill. kr
- Netto bruk og avsetning bundne fond har en redusert netto inntekt med 7 mill. kr

I sum har inntektene økt mer enn utgiftene.

Lånegjeld

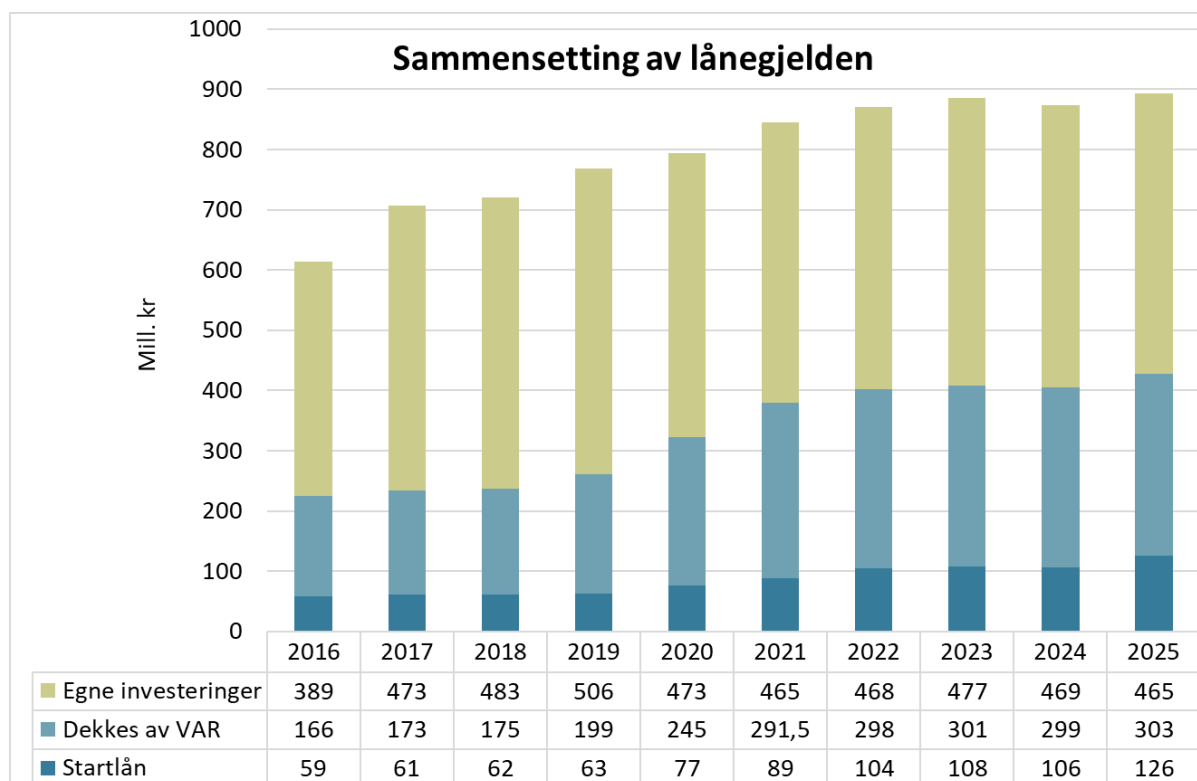
Kommunens utvikling i netto lånegjeld framgår av figuren nedenfor. Netto lånegjeld i % av driftsinntektene har vært relativt stabil/svakt nedadgående fra 2020-2023. Økningen i lånegjeld disse årene har vært noe lavere enn økningen i driftsinntektene. For 2025 er utviklingen fortsatt nedadgående. Netto lånegjeld er fortsatt høyere enn ønsket mål om 80 % av driftsinntektene. Årsaken til at tallene blir såpass "gode" i 2025 er at investeringsprosjekt er forsinket, noe som gjør det mulig å utsette låneopptak.

Kommunens samlede lånegjeld er økt med 19,4 mill. kr fra 2024 til 2025, mens netto lånegjeld er økt med 9,5 mill. kr. Lånegjelden er lavere enn budsjettert, det henger sammen med framdriften på investeringsprosjektene.

Lånegjelden knytter seg til startlån, lån til selvkostinvesteringer (i hovedsak innen vann- og avløpstjenestene) og lån til kommunens øvrige investeringer. Når det gjelder startlån vil disse midlene bli lånt ut videre, mens lån til selvkostområdene skal dekkes av gebyrene. Slik sett er det renter og avdrag knyttet til lån til kommunens øvrige investeringer som må finansieres av den ordinære driften. Kommunens langsiktige mål er at netto lånegjeld skal utgjøre 80 % av driftsinntektene. Avstanden til dette målet er ved utgangen av 2025 58 mill. kr. Avstanden i 2024 var 125 mill. kr.

Tabellen nedenfor viser hvordan kommunens lånegjeld er sammensatt.

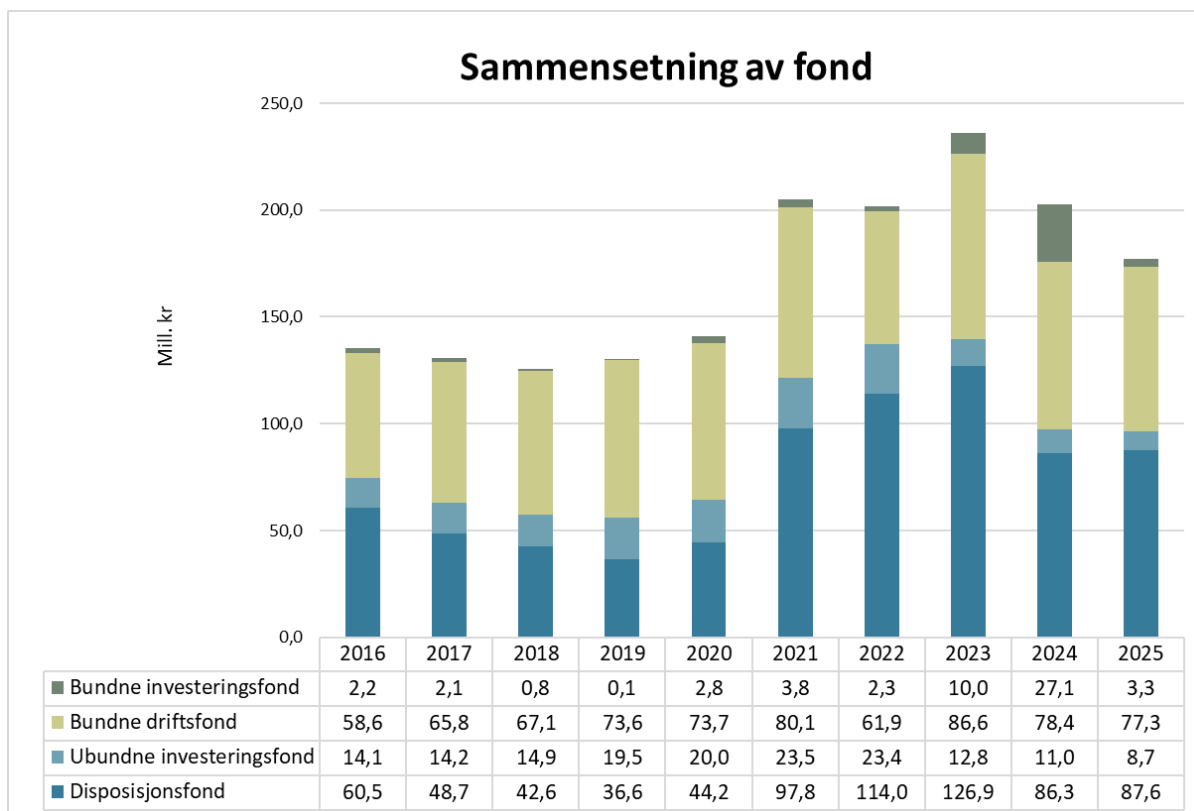
Kommunestyret har også vedtatt en handlingsregel om at kommunens låneavdrag minst skal være så stort som årets låneopptak til investeringer (sett utenom investeringer og låneopptak til selvkostområdene). Dette ble innfridd i 2025.

Fond

Som det framgår av figuren, er kommunens samlede fondsbeholdning ved utgangen av 2025 25,9 mill. kr lavere enn ved utgangen av 2024.

Kommunens disposisjonsfond er økt med 1,4 mill. kr fra 2024 og er nå på 87,6 mill. kr. Det utgjør 10,4 % av kommunens driftsinntekter. Kommunens handlingsregel er på 8 %, og nivået er fortsatt over ønsket mål. Det er betryggende at kommunen har et godt nivå på kommunens disposisjonsfond. Dette fordi disse midlene er kommunens reserve og mulighet for å dekke opp uforutsette utgifter som for eksempel utgifter til opprydding/istandsetting etter flom. Som det framgår av Vesentlige avvik bevilgningsskjema drift etter § 5-4 andre ledd, er det per utgangen av 2025 forskuttet 31,7 mill. kr fra disposisjonsfondet for å dekke opp for manglende finansiering av selvkostområdene innen vann- og avløpstjenestene.

Kommunens bundne driftsfond er redusert med 1,1 mill. kr og kommunens bundne investeringsfond er redusert med 23,8 mill. kr. Denne reduksjonen har sammenheng med bruk av tidligere avsatte tilskudd til krisetiltak fra NVE etter flommene i 2023 og 2024. Alle krisetiltakene ble ferdigstilt i løpet av 2025.

Det er i kommunens budsjett for 2026/økonomiplan 2026-2029 lagt inn bruk av disposisjonsfond med 12,3 mill. kr for å saldere drifta i 2026. Kommunestyret sin vedtatte økonomiplan forutsetter at det fra og med 2027 ikke skal brukes disposisjonsfond for å finansiere driftsbudsjettet.

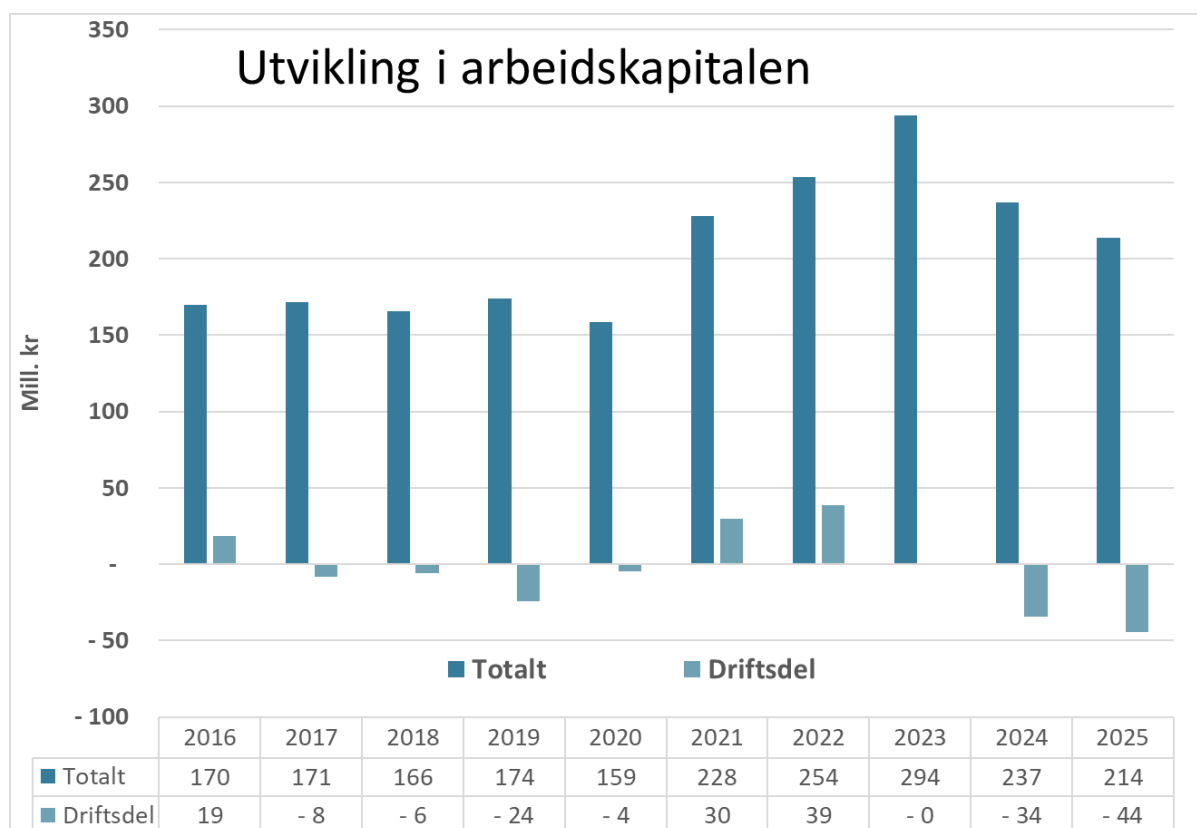
Likviditet

Kommunen har en betryggende likviditet, men redusert disposisjonsfond vil på sikt kunne utfordre dette om nivået blir for lavt over tid.

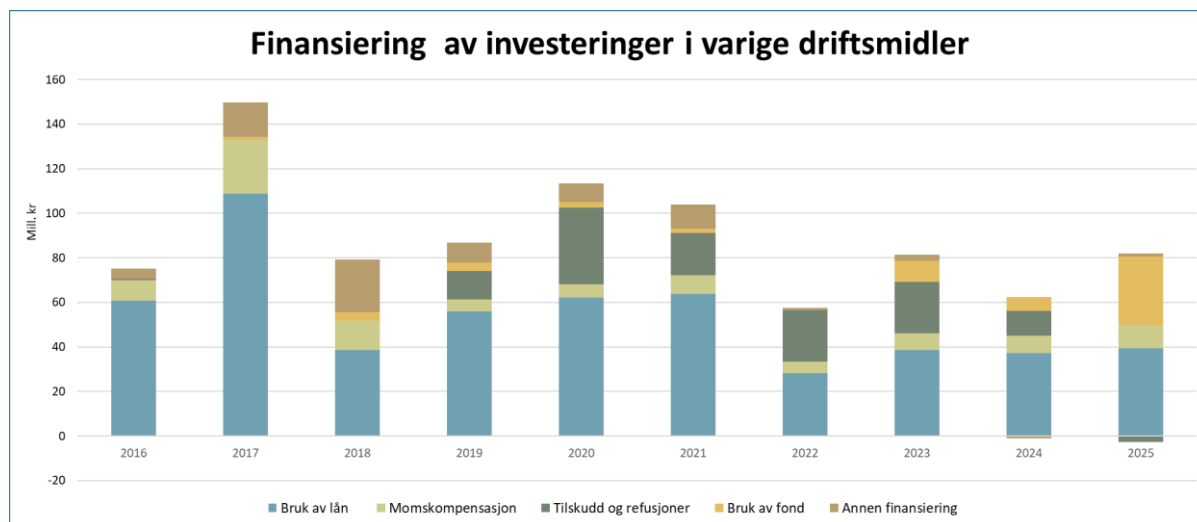
Kommunens arbeidskapital er omløpsmidlene (betalingsmidler og kortsiktige fordringer) fratrukket kortsiktig gjeld. Nøkkeltallet gir uttrykk for hvordan kommunen er i stand til å betale de løpende forpliktelsene. Kommunen har jevnt over hatt svært god likviditet.

Kommunens omløpsmidler inneholder elementer som kommunen ikke kan bruke fritt. Som eksempel på dette kan nevnes bundne fondsmidler, ubrukte lånemidler, premieavvik og vedtatt bruk av kommunens disposisjonsfond. Årsaken til at det korrigeres for premieavviket er at dette er en ren regnskapsteknisk og ikke likviditetsmessig transaksjon i regnskapet.

Når disse elementene blir korrigert for, får en nøkkeltallet "arbeidskapitalens driftsdel". Dette nøkkeltallet gir et litt bedre bilde på den reelle frie likviditeten til kommunen. Som det også framgår av figuren nedenfor, har dette nøkkeltallet hatt en positiv utvikling de siste årene, men i 2023 ble denne tallstørrelsen tilnærmet 0. I 2024 er tallstørrelsen igjen negativ og det er også tilfellet i 2025. Det har sammenheng med utgiftsveksten i kommunen og at det er brukt av disposisjonsfondet for å dekke en del av utgiftsveksten.

Investering

INVESTERINGER i anleggsmidler	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Beløp i mill. kr										
Investeringer i varige driftsmidler	75,2	149,6	79,4	86,8	113,3	103,9	57,6	81,4	61,4	79,1
Bruk av lån	60,7	108,8	38,5	55,8	62,3	63,7	28,3	38,5	37,2	39,4
Momskompensasjon	9,3	24,1	13,3	5,6	5,7	8,5	5,1	7,7	7,8	10,5
Tilskudd og refusjoner	0,5	0,0	0,0	12,8	34,7	19,1	23,0	23,0	11,2	-2,8
Bruk av fond	0,0	1,3	3,9	3,9	2,4	1,7	0,1	9,4	6,3	30,8
Annen finansiering	4,6	15,3	23,7	8,8	8,2	10,9	1,0	2,7	-1,1	1,1

Kommunens investeringer har over tid vært høye, men fra 2022-2025 er nivåene lavere enn de foregående årene. Investering i varige driftsmidler inneholder også verdien på de vann- og avløpsanlegg som kommunen overtar (justeringsrett merverdiavgift) i henhold til utbyggingsavtaler. I 2025 utgjør dette 2,4 mill. kr. Beløpet er i sin helhet finansiert med tilsvarende refusjonsinntekter/bruk av fond.

Kommunens investeringer er i hovedsak finansiert ved bruk av lån, men i 2025 er det også store inntekter fra bruk av fond. I 2025 har det vært store utgifter knyttet til krisetiltak NVE - de ubrukte tilskuddsmidlene i 2023/2024 ble avsatt til bundne investeringsfond i 2023/2024 og ble ført som inntekt i 2025 for å dekke påløpte utgifter i regnskapet.

Renter og avdrag på vann- og avløpsinvesteringen er forutsatt dekket opp av gebyrene, mens øvrige rente- og avdragsutgifter må dekkes av kommunens driftsinntekter. Av den grunn søkes investeringene holdt på et så lavt nivå som mulig. Imidlertid er situasjonen i 2023, 2024 og 2025 at selvkostfondene for både vann og avløp er brukt opp. Det er i økonomiplanen lagt opp til en gradvis økning av gebyrene slik at fondene igjen blir positive i løpet av planperioden. Det innebærer at kommunens øvrige drift (og disposisjonsfond) mellomfinansierer denne mankoen innen de to selvkostområdene.

Interkommunalt samarbeid

Gausdal kommune er vertskommune for følgende samarbeid:

- Landbrukskontoret for Lillehammerregionen
- Øyer og Gausdal barneverntjeneste
- Frisklivssentralen for Lillehammerregionen

Samarbeidene følger vedtatte avtaler. For informasjon om økonomien og hva samarbeidene omfatter, vises det til note 18-1 i årsregnskapet. Lenke til siden er her: https://pub.framsikt.net/2025/gausdal/mr-202512-aarsregnskap_2025_gk#/generic/summary/573c8916-bf94-495b-bf63-a129e126c5bd-cn?scrollTo=t-104&returnScrollId=%23frontPageCentralChap2

I kommunens årsmelding er det under kapitlet om planområde 8 Interkommunale samarbeid inntatt en fullstendig oversikt over kommunens ulike samarbeid og hva kommunen har hatt av utgifter til dette i 2024 og 2025.

Oppsummering økonomi

Kommunestyret har i løpet av året vedtatt justeringer av budsjettet for 2025 som følge av at prognosene gjennom året har vist en netto økning i kommunens utgifter.

Regnskapsmessig resultat for 2025 viser et mindreforbruk sett opp mot justert budsjett på 25,8 mill. kr. Dette innebar en tilsvarende reduksjon i bruk av kommunens disposisjonsfond for 2025. Samlet bruk av disposisjonsfondet for å saldere driften ble 8,7 mill. kr i stedet for 34,5 mill. kr.

Kommunens selvkostfond for vann og avløp ble brukt opp i 2023 og det er i 2024 og 2025 en ytterligere oppbygging av negative fond. I økonomiplanen for 2026-2029 er det lagt opp til økning av gebyrene slik at kommunens forskuttering av disse utgiftene vil bli "tilbakebetalt" i løpet av planperioden.

I kommunens handlings- og økonomiplan for 2026-2029 framgår det at utgiftene er høyere enn inntektene. I tillegg vil det være behov for å vri ressursbruken over til helse- og omsorgssektoren som følge av endringen i innbyggings sammensetningen. Det blir flere eldre og færre yngre innbyggere også i Gausdal. For å tilpasse utgiftene til inntektene er det i økonomiplanen synliggjort reduksjoner i driftsbudsjettene til planområdene. I Bærekraft III vil det bli lagt fram tiltak for kommunestyret for å svare opp kommunestyrets vedtak om å redusere utgiftene med et betydelig beløp i løpet av planperioden.